

PV elektrostacija Križevci pilsētā, Horvātijā

Kolektīvā finansēšana un mikroaizdevumi

Konteksts

Uzņēmēji min “piekļuvi finansējumam” kā otru visaktuālāko problēmu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Jaunizveidotiem uzņēmumiem ir tādas pašas finansēšanas problēmas kā MVU. Finanšu krīze šo fondu iztrūkumu ir padarījusi vēl problemātiskāku. Kolektīvais finansējums kā līdzekļu vākšanas veids, ko dažkārt dēvē par sociālo plašsaziņas līdzekļu piesaistišanu, nozīmē dažādu personu līdzekļu vākšanu, lai finansētu projektu. Tas ir paplašinājies līdz ar ātru saziņas līdzekļu, piemēram, interneta, attīstību, un to uzskata par alternatīvu finansēšanas metodi MVU un jaunizveidotiem uzņēmumiem. Kolektīvā finansēšana ir cerība palīdzēt novērst finansējuma trūkumu ar (maziem) aizdevumiem no draugiem, ģimenēs un bankām un (lieliem) ieguldījumiem no riska kapitālistiem.

Mērķi

Kolektīvā finansēšana ir resursu (līdzekļu, naudas, materiālo preču, laika) vākšana no iedzīvotājiem, izmantojot interneta platformu. Apmainā pret savu ieguldījumu cilvēki var saņemt vairākus materiālos vai nemateriālos aktīvus, kas ir atkarīgi no kolektīvās finansēšanas veida. Kolektīvā finansēšana ietver trīs dalībniekus: cilvēkus (vai līdzstrādniekus), kolektīvās finansēšanas platformu un kolektīvās finansēšanas kampaņu izveidotāju.

Pateicoties ļoti plašajam investoru lokam, “projekta idejas” atbalstītājiem, kolektīvi finansētiem projektiem ir būtiski sociālie un vides ieguvumi, kas iekļauti rezultātos.

Finansējuma iespēju apraksts

Šī vienkāršā “augšupvērstā” finansēšanas iespēja ļauj jebkurai personai ar interneta pieslēgumu un bankas kontu ieguldīt nelielu summu, lai palīdzētu uzsākt konkrētu peļņas vai bezpeļņas projektu.

Kampaņas izveidotāji var organizēt savu kampaņu vienā no četriem veidiem: uz ziedojumiem balstītu, uz apbalvojumiem balstītu, uz aizdevumiem balstītu un uz pašu kapitālu balstītu. Ziedotāji nesaņem neko par savām iemaksām. Uz apbalvojumiem balstītās kampaņās ieguldītāji par savām iemaksām saņem preces vai pakalpojumus. Ieguldītāji uz aizdevumiem balstītā kolektīvās finansēšanas kampaņā saņem procentu maksājumus apmaiņā pret projekta finansēšanu. Kolektīvais finansējums, kas balstīts uz aizdevumiem, ir mikroaizdevumu veids, kurā ieguldītāji var izvēlēties projektu ar saistītu peļņas normu un notecēšanas datumu. Visbeidzot, ieguldītāji uz pašu kapitālu balstītās kolektīvās finansēšanas kampaņās saņem akcijas riska grupā apmaiņā pret savu ieguldījumu. Tā kā uz pašu kapitālu balstītās kolektīvās finansēšanas platformas emitē akcijas, tās ir atsevišķu valsts finanšu iestāžu pārziņā. Kolektīvās finansēšanas kampaņas bieži tiek regulētas, izmantojot Indiegogo vai Kickstarter tīmekļa vietnes, kur attīstītāji iepazīstina ar projektiem, un investori var veikt ieguldījumus un skatīt kampaņu rezultātus.

Attēls 1. Piemērs tam, kā atbalsta saņēmējam piederošajā PV elektrostacijā tiek īstenota uz mikrokredītiem balstīta kolektīvā finansējuma shēma

Plusi un mīnusi kolektīvai finansēšanai

Kolektīvās finansēšanas galvenās priekšrocības ir šādas:

- Piekļuve fondiem ar mazāk striktām saistībām nekā bankām vai riska kapitālistiem;

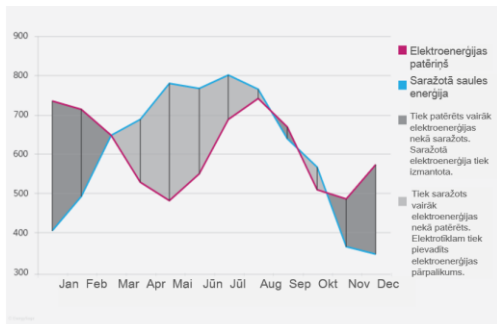
- Lielāks finansējums, jo kampaņas dalībnieki var pielāgot kampaņu savām vajadzībām;
- Sociālā apdrošināšana inovācijai, jo kolektīvā finansēšana ļauj ieguldītājiem veikt nelielas iemaksas; tā izklieš ieguldīšanas risku uz lielāku skaitu ieguldītāju, tādējādi samazinot individuālo risku katram ieguldītājam;
- Investors jūtas, kā daļa no kopienas, kas cenšas sasniegt kopīgus mērķus;

Un trūkumi...

- Atklājot pietiekami daudz informācijas, lai iegūtu pūļa uzticību, var tikt ietekmēta projekta vērtība;
- Kampaņas dalībnieki var ciest no pūļa mentalitātes, jo “investori var izmantot citu lēmumus kā informatīvu signālu par projektu kvalitāti”;
- Krāpšana rada vislielākos draudus kolektīvās finansēšanas kampaņām.

Kolektīvā finansēšana PV stacijas uzstādei Križevci pilsētā, Horvātijā

Kolektīvā finansēšanas kampaņa palīdzēja uzstādīt 30 kWp PV (fotoelementu) spēkstaciju, kas integrēta uz Križevicas attīstības centra un Tehnoloģiju parka jumta - Križevicas pilsētai piederošā publiskās institūcijas. Projekta attīstītāji – Zaļās enerģijas kooperatīvs (ZEK) kolektīvi finansēja projektu un savāca līdzekļus no 53 iedzīvotājiem, ieguldot no 135 eiro līdz 1000 eiro katrs. Minimālās un maksimālās summas bija ierobežotas, lai nodrošinātu finansējuma subjektu dažādību, un arī 20% no ieguldījumiem tika nodrošināti no vietējiem ieguldītājiem, kas bija galvenie atbalsta saņēmēji. 31 000 eiro kopējo investīciju tika savākti 10 dienu laikā kolektīvās finansēšanas kampaņas laikā. Nesen Horvātijā ieviestais elektroenerģijas norēķinu modelis “net metering” piedāvā jebkurai elektroenerģijas patērētājam kļūt par “ražotāju” un ražot atjaunojamo enerģiju savām vajadzībām ar iespēju pārdot pārpalikumu. Tas ievērojami samazina elektroenerģijas izmaksas un rada periodiskus ienākumus, ja iespējams pārpalikums tiek pārdots elektroenerģijas piegādātājam.

Attēls 2. Neto uzskaites piemērs – saražotā un patērētā enerģija kalendārā gada laikā

Pašreizējās PV elektrostacijas īpašnieks ir Green Energy Cooperative, 10 gadu periodā to ar līgumu patapinot Attīstības centram par fiksētu maksu. Maksa faktiski ir ietaupījuma summa elektroenerģijas rēķinā, un tā ļauj veikt atmaksu investoriem. Šis kolektīvās finansēšanas modelis ir mikroaizdevumu veids ar turpmākiem periodiskiem ienākumiem, kas garantēs ieguldītājiem atmaksāšanos ar fiksētu procentu likmi 4,5% apmērā 10 gadu periodā. Šajā gadījumā līdzekļi tiek ieguldīti pārredzami, parādot ieguldītājam, ka ir izpildīti sociālie un vides ilgtspējības aspekti. Pēc tam, kad būs beidzies 10 gadu atmaksāšanas periods, īpašumtiesības tiks nodotas Attīstības centram, ļaujot tām izmantot vēl vismaz 15 gadus ar tiem pašiem ietaupījumiem.

Kopsavilkuma tabula

Pilsēta & valsts	Križevci, Horvātija
Investīciju projekts	Publiskā PV sistēma
SECAP sektors	Atjaunojamā enerģija
Gads	2018
Finansēšanas iespējas	Mikroaizdevumi
Enerģijas ietaupījums	n/a
Izmaksu ietaupījums	31.000 eiro
Saražotā zaļā enerģija	32 MWh/gadā
Ietekme uz vidi	7,2 tCO ₂ /gadā

Pasākumi, kuriem ir tiesības saņemt kolektīvo finansējumu

- Investīcijas atjaunojamos energoresursos
- Investīcijas energoefektivitātē
- Investīcijas ilgtspējīgā mobilitātē

Križevci pilsēta

Avoti:

- <https://www.energysage.com/solar/101/net-metering-for-home-solar-panels/>
- Garry A Gabison (2015). *Understanding Crowdfunding and its Regulations*, JRC Science and policy report
- <https://zeinvest.community/krizevacki-suncani-krovovi/>

Šī faktu lapa ir daļa no finansējuma iespēju sērijas, kas atrodama šeit: [html-link](#)